

Narkotikai finansuoja Talibano karo mašiną

Iš lapkričio mėn. pradžioje Jungtinių Tautų Narkotikų kontrolės ir nusikalstamumo prevencijos biuro (UNODC) paskelbto pranešimo „Afganistanas: 2008 m. opiumo apžvalga“ matyti, kad dėl sumažėjusio opiumo auginimo ir gamybos apimtys bei kritusių kainų šis narkotikas nebėra toks svarbus Afganistano ekonomikai.

Tačiau opiumas finansuoja Talibano karo ekonomiką ir yra svarbiausias nusikalstamų grupių ir teroristų pajamų šaltinis. 2008 m. opiumo auginimas sumažėjo 19 % – iki 157 tūkst. hektarų. Produkcija sumažėjo 6 proc. – iki 7700 tonų. Apžvalgoje teigiama, kad opiumo kaina sumažėjo maždaug 20 %.

Dėl šių priežasčių 2007–2008 metais opiumo vertė ūkininkams sumažėjo daugiau nei ketvirtadaliu – nuo 1 milijardo iki 730 milijonų dolerių. Krito ir opiumo, morfino bei heroino eksporto vertė (pasienio

kaina šalyse kaimynėse) Afganistano prekeiviams – nuo 4 milijardų dolerių 2007 metais iki 3,4 milijardo 2008-aisiais. Taigi Afganistano opiumo problema ima bliūkti ir koncentruojasi šalies pietvakariuose, kur užauginama 98 proc. opiumo.

Talibai apmokestino ekonominę veiklą (mokestis vadinamas *uŝr*) taikydami 10 proc. pajamų mokesčio tarifą. 2008 metais apmokestinus opiumo auginimą buvo galima surinkti 50–70 milijonų dolerių. Opiumo perdėbimo ir kontrabandinio gabenimo apmokestinimas taip pat galėjo duoti papildomus 200–400 milijonus dolerių. „Kai iš narkotikų gaunamos tokios didelės pajamos, nieko keista, kad maištininkų „karo mašina“ atsilaiko prieš Afganistano nacionalinės policijos ir koalicijos pajėgų smūgius,“ – sako UNODC vykdomasis direktorius A. M. Costa.

/TĘSINYS 2 PUSLAPYJE

Hulsto miesto sėkmė: 15 metų be „kavos parduotuvių“

Hulst, City Hall

Hulsto miestas išsidėstęs greta Nyderlandus ir Belgiją (Flandriją) skiriančios sienos. Šis vaizdingas miestas, įkurtas 1180 metais, kuriame gyvena 28 tūkstančiai gyventojų, kasmet pritraukia daugiau kaip milijoną turistų, dauguma kurių teužsuka dieni.

Praėjusio amžiaus dešimtojo dešimtmečio pradžioje valdžios leidimu mieste imtos steigti „kavos parduotuvės“. Pirminis sumanymas buvo įsteigti vieną kavos parduotuvę 25 tūkstančiams gyventojų. Po begalės teisinių procedūrų tuomečio miesto mero Kesseno pastangomis imta įgyvendinti nulinės tolerancijos „kavos par-

duotuvėms“ politika. (Norėdami paremti merą Kessoną, tuometis Švedijos ECAD direktorius Torgny Petersonas ir žemiau pasirašiusis vyko į Hulsto miestą. Vėliau, 1995 metais, vykusioje ECAD merų konferencijoje Londone Hulsto meras pirmasis ir vienintelis iš visų Olandijos merų pasirašė ECAD rezoliuciją.) Dėl tos priežasties jau penkiolika metų čia nėra narkotikų turizmo.

Dabartinį Hulsto merą **Janą Fransą Mulderį** (nuotraukoje) liūdina tai, kad tokie nulinės tolerancijos politikos rezultatai visiškai neįvertinami jo tėvynėje. Aptardamas narkotikų vartojimo problemą „kavos parduotuves“ meras pavadino „...dar prieš 20 metų atgyvenusiu reiškiniu, pasenusiu dėl naujų narkotikų prekybos metodų internete ir per mobiliuosius telefonus. Be to, jei leidžiama atidaryti vieną parduotuvę, neišvengiamai ims steigtis ir kitos. Atrodo, kad vyriausybė skatina dalykus, kurie neturėtų būti skatintini.“

/TĘSINYS 2 PUSLAPYJE

Nėra įrodymų, kad metadonas mažina nusikalstamumą

Škotijoje atliktame naujausiame išsamiausiame tyrime vėl abejojama metadono programos tikslingumu. Pagal šią programą pakaitinį gydymą metadonu gauna 22 tūkst. narkomanų.

Programai skiriamų investicijų tikslingumu suabejota po naujausio tyrimo, kurį atliko Glazgo universiteto Pikt-naudžiavimo narkotikais tyrimų centras.

/TĘSINYS 2 PUSLAPYJE

OLANDAI UŽDRAUDŽIA STEBUKLINGUOSIUS GRYBUS

Nuo 2008 m. gruodžio 1 d. Nyderlanduose draudžiama parduoti ir auginti haliucinogeninius „stebuklinguosius“ grybus.

Olandijos vyriausybė pasiūlė įvesti draudimą nuo balandžio mėnesio dėl pavojų keliančio grybų poveikio ir priminė atvejį, kai 2007 metais, prisiragavusi „stebuklingųjų“ grybų, nuo Amsterdamo tilto nušoko ir užsimušė paauglė iš Prancūzijos.

/TĘSINYS 3 PUSLAPYJE

Narkotikai finansuoja Talibano karo mašiną

1 PUSLAPIO TĘSINYS

Jis taip pat pažymi, koki pavojų kelia Talibano sutelkti opiumo ištekliai. „Jau kelerius metus Afganistano opiumo produkcija viršija paklausą pasaulyje. Opiumas rinkoje turėtų labai nuvertėti, tačiau taip nėra. Tai kur jis dingsta?“ – sako Maria Costa.

„Didelės opiumo kainos rinkoje gali reikšti tik tai, kad kažkur kaupiami opiumo ištekliai, ir iš visko sprendžiant, juos kaupia Talibanas“.

Aukščiausiasis JT narkotikų kontrolės biuro vadovas teigia, kad nepaliaujamos Talibano pastangos valdyti opiumo rinką gali lemti opiumo auginimo ir produkcijos sumažėjimą 2009-aisiais.

„Kadangi jie kaupia opiumo atsargas, didžiausią naudą gautų, jei sumažėtų opiumo auginimo apimtys. Tai lemtų kainų didėjimą ir Talibanas galėtų nustatyti naujas turimų opiumo atsargų kainas,“ – sako Maria Costa.

Maria Costa pabrėžė, kad labai svarbu išlaikyti ir mažą opiumo

produkcijos apimtį, ir mažas kainas.

„Jeigu Talibanas gali suardyti opiumo rinką, tai gali padaryti ir NATO: narkotikų gamybą ir kontrabandinį gabenimą galima pažaboti sunaikinus svarbiausius taikinius – narkotikų rinkas, laboratorijas ir konvojus, o tokių veiksmų kaip tik ir ėmėsi Afganistano kariuomenė, remiama NATO,“ – sako jis. – „Padidintos ir tarptautinės pastangos siekiant sumažinti cheminių medžiagų pirmtakų (prekursorių), reikalingų heroino gamybai, importą.“

„Šiomis priemonėmis tikimasi suduoti smūgį organizuotam nusikalstamumui ir partizaniniam karui siekiant nukirsti Afganistano narkotikų ekonomikos bambagyslę, jungiančią ją su pasauliu, nutraukiant ryšį tarp opiumą auginančių ūkininkų Afganistane ir heroino vartotojų Europoje,“ – teigia Maria Costa.

„Sąžiningesnė vyriausybė, stipresnės saugos priemonės ir didesnė parama vystymuisi paspartintų Afganistano opiumo „ekonomikos“ smukimo tendenciją,“ – sako Antonio Maria Costa. /UNODC

Nėra įrodymų, kad metadonas mažina nusikalstamumą

1 PUSLAPIO TĘSINYS

Tyrimą atlikęs profesorius Neilas McKeganey'is su grupe mokslininkų iš Glazgo universiteto Piktnaudžiavimo narkotikais tyrimų centro ištyrė per 400 narkotikų vartotojų, kad nustatytų, ar tie narkotikų vartotojai, kuriems yra skiriamas metadonas, rečiau vartoja heroiną nei asmenys, gaunantys kitokį gydymą.

Atlikus tyrimą paaiškėjo, kad metadonu gydomi asmenys iš atrankos grupės per pastaruosius tris mėnesius heroiną vartojo rečiau. Tačiau tarp asmenų, kuriems buvo skirtos didesnės metadono dozės, palyginti su asmenimis, kuriems buvo skirta mažesnė metadono dozė, ryškaus papildomo heroino vartojimo sumažėjimo nenustatyta.

Tyrimo taip pat nustatyta, kad jei nuo heroino priklausomiems asmenims yra skiriamas pakaitinis gydymas metadonu, nusikaltimų skaičius dėl to greičiau nesumažėja.

Profesorius McKeganey'is:

„Vienas iš svarbiausių veiksnių, skatinusių metadono programos įgyvendinimą Škotijoje, buvo įsitikinimas, kad metadonas gerokai sumažins nusikalstamumą tarp narkomanų. Tyrimas šio įsitikinimo nepatvirtino. Kalbant apie metadono programą, kuri Škotijai, kukliausiais skaičiais, kainuoja apie 25 milijonus svarų sterlingų, kyla labai didelių abejonių, ar mes turėtume siekti toliau plėsti metadono skyrimą narkomanams.“

Konservatorių lyderės Anabel Goldie nuomone, argumentas, kad metadono skyrimas narkomanams sumažins nusikalstamumą, pasirodė nepagrįstas. „Aš niekada neginčijau metadono vaidmens padedant kai kuriems narkomanams nugalėti priklausomybę, tačiau naujausias tyrimas verčia rimtai suabejoti tariama plačiai įgyvendinamų žalos mažinimo programų skiriant metadoną nauda, tuo, kad jis sumažins nusikalstamumą tarp narkomanų“.

Škotijos vyriausybė gegužę pradėjo įgyvendinti kovos su narkomanija planą, pagal kurį jos pastangos yra skiriamos padėti narkomanams atsikratyti priklausomybės nuo narkotikų. Ministerijoms šiam planui įgyvendinti per trejus metus bus skirta mažiausiai 94 milijonai svarų sterlingų.

/Šaltinis: Scotland on Sunday

Tarptautinis bendradarbiavimas kovoje su prekyba

Neseniai įvykusiame Jungtinių Tautų Narkotikų ir nusikaltimų prevencijos biuro vykdomojo direktoriaus Antonio Marios Costos susitikime su Rusijos Federacijos Federalinės narkotikų kontrolės tarnybos direktoriumi Viktoru Ivanovu aptartas tarptautinis bendradarbiavimas kovojant su narkotikų kontrabanda iš Afganistano bei UNODC ir Rusijos bendradarbiavimo kovos su narkotikais srityje galimybės.

Antonio Maria Costa sveikino Rusijos paramą eksperimentiniam projektui apmokyti Vidurinės Azijos ir Afganistano kovos su narkotikais ir teisėsaugos pareigūnus. „Šis žingsnis aiškiai parodė Rusijos ryžtą užtikrinti didesnę saugumą Afganistane ir už jo sienų,“ – teigė UNODC direktorius. Jis taip pat padėkojo Rusijai už jos paramą

Paryžiaus sutarčiai, 2003 metais pradėti įgyvendinti iniciatyvai skatinti bendras pastangas kovoje su narkotikų kontrabanda iš Afganistano bei saugumui prie Tadžikistano ir Afganistano sienos stiprinti.

Viktoras Ivanovas išreiškė susirūpinimą dėl „nemažėjančios neteisėtų narkotikų kontrabandos“ per NVS šalis į Vakarų Europą vadinamuoju šiaurės maršrutu.

„Mes laikome UNODC svarbiu partneriu kovoje su narkotikų grėsme, kylančia iš Afganistano, ir remiame UNODC bendradarbiavimą su Vidurinėje Azijoje aktyviai veikiančiomis regioninėmis saugumo užtikrinimo organizacijomis, tokiomis kaip antai Kolektyvinio saugumo sutarties ir Šanchajaus bendradarbiavimo organizacijomis.“ /UNODC

OLANDAI UŽDRAUDŽIA STEBUKLINGUOSIUS GRYBUS

1 PUSLAPIO TĘSINYS

Penktadienį Hagos teismas atmetė skundą priimti draudimą. „Nuo gruodžio 1 dienos už šviežių stebuklingųjų grybų auginimą ar pardavimą gali būti skiriamas įkalinimas iki ketverių metų,“ – penktadienį pranešė Olandijos teisingumo ministro atstovas spaudai.

„Grybų augintojai ir juos pardavinėjančios parduotuvės yra mūsų stebėjimo centre,“ – sakė jis. Aktyvi sudedamoji stebuklingųjų grybų dalis yra psilocibinas. Jų sukeltas poveikis trunka iki šešių valandų; netrukus po jų vartojimo gali atsirasti pykinimas, vėmimas, raumenų silpnumas ir mieguistumas. Be kitų psichologinių padarinių, psilocibinas sukelia haliucinacijas ir negebėjimą atskirti realybę nuo fantazijos. Jungtinių Amerikos Valstijų Teisingumo departamento Nacionalinio narkotikų tyrimo centro duomenimis (NDIC), jis taip pat gali sukelti panikos priepuolius ir psychozę, ypač pavartojus didelę dozę. Kai kurie stebuklingųjų grybų šalininkai sako, kad jų vartojimas suteikia dvasinio pažinimo galimybę, leidžia patirti dvasines išvalgas ir panirti į meditaciją.

„Prekyba džiovintais stebuklingaisiais grybais Nyderlanduose yra nelegali, už ją baudžiama laisvės atėmimu iki aštuonerių metų,“ – sakė teisingumo ministro atstovas spaudai, – o nuo kitos savaitės įsigalios naujas draudimas prekiauti šviežiais grybais, kurių anksčiau buvo galima įsigyti „žolelių“ arba vadinamosiose smartshop parduotuvėse. Smartshop parduotuvių pardavėjai, siūlantys platų grybų ar „paddos“ asortimentą – nuo tailandiškų iki havajiškų rūšių – 15 eurų (maždaug 20 dolerių) už pakelį, sako, kad šis draudimas tik pastūmės jų vartotojus į dar didesnę pavojų.

„Žmonės patys eis rinkti jų į mišką, o tai pavojinga. Arba jie ieškos gatvės prekeivių ir pradės vartoti sunkiusios narkotikus,“ – prognozuoja Davidas Henriksas iš „Tatankos“ parduotuvės. Parduotuvėse iškabinti plakatai informuoja apie skirtingų grybų rūšių poveikį, pvz., vieni sukelia vizualius potyrius, kiti – euforiją. Jie taip pat pataria, ką ir kaip galima vartoti, ko negalima, ir klasifikuoja grybus pagal poveikio stiprumą.

„Visada saugiau turėti informacijos prieš vartojant grybus,“ – sako „Vidinės erdvės“ parduotuvėje prekiaujantis Roy'us Williamsas ir priduria, kad per pastarąsias kelias savaites, kaip reakcija į ketinamą

įvesti draudimą, sparčiai išparduodamas „Išsiaugink pats“ vadovas, aprašantis, kaip auginti grybus.

Olandijos smartshop parduotuvių asociacija (VLOS) bandė pakeisti valdžios atstovų nuomonę, žadėjo laikytis griežtesnių taisyklių ir argumentavo, kad dauguma su grybais susijusių incidentų įvyko dėl to, kad jauni turistai vartojo grybus drauge su alkoholiu ir kanapėmis.

Penktadienį VLOS pareiškė labai nusivylusi teismo sprendimu atmesti jų skundą dėl draudimo. „Valdant šiai vyriausybei įvesta daugybė draudimų, ir žmonėms jų jau per akis,“ – sako VLOS narys Paulas van Oyeną ir priduria siūlysiąs asociacijos tarybai pateikti apeliacinį skundą. Jis sako, kad apie 180 smartshop parduotuvių Nyderlanduose greičiausiai užsidarys dėl mažėjančios apyvartos ir mano, kad ateinančią savaitę vyks dideli išpardavimai, nes parduotuvės norės atsikratyti sukauptų atsargų.

Amsterdamo avarinių tarnybų duomenimis, 2004 metais registruota 55 iškvietai dėl su grybais susijusių incidentų, o 2006 metais šis skaičius išaugo daugiau nei du kartus – registruota 128 iškvietai, ir į daugumą incidentų įsivėlė paaugliai iš Didžiosios Britanijos.

Pastaraisiais metais Nyderlandai atsisakė anksčiau vykdytos tolerancijos politikos ir sugriežtino įstatymus dėl narkotikų vartojimo ir prostitucijos. 2008 metais buvo uždaryti keli viešnamiai ir sekso klubai, „kavos parduotuvėse“ uždrausta rūkyti ir vartoti alkoholį, miesto taryba planuoja uždaryti marihuana prekiaujančias „kavos parduotuves“ greta mokyklų.

Šaltinis: Reuters.com/Catherine Hornby

Danijos bankas „Postbank“ atsisako operacijų su „kavos parduotuvių“ pinigais

Danijos bankas „Postbank“ uždaro „kavos parduotuvių“ savininkų sąskaitas. Banko nuomone, skatinti marihuanos ir kanapių verslą yra neatsakinga.

„Postbank“, kuriame sąskaitas yra atsidarę apie 8 milijonus klientų, taip pat ribos galimybę atidaryti ir turėti sąskaitas viešnamių savininkams ir prostitutėms. Bankas skelbia, kad sąskaitas atidarys tik veiklos licencijas turintiems asmenims.

Banko atstovas spaudai Keesas Verhagenas sako: „Mes nenorime palengvinti gyvenimo „kavos parduotuvėms“ sudarydami galimybę turėti banko sąskaitą. Jei atlikdami bankinę apskaitą nustatysime, kad mūsų klientas laiko „kavos parduotuvę“, nutrauksime su tokiu klientu visus dalykinius santykius“.

Šis sprendimas susilaukė kritikos iš Kanapių augintojų profesinės sąjungos, pavadinusios jį „absoliučia dviveidyste“, išsakyta viltis, kad bankas nenutrauks paskolų išdavimo ir samdos arba pirkimo projektų finansavimo.

Naujienų agentūra „Drugnews“

Photo: www.travelpod.com

Danai pritarė sprendimui skirti heroiną pagal receptą

Nuo 2009 sausio kai kurie nuo heroino priklausomi Danijos narkomanai bus aprūpinami heroinu, už kurį sumokės Danijos mokesčių mokėtojai.

Labai apytikriais skaičiavimais, vieno nuo heroino priklausomo narkomano aprūpinimas išdui kasmet kainuos per 14 000 eurų.

Švedijos naujienų agentūra TT praneša, kad „tinkamu“ gauti dvi kasdienes heroino injekcijas prižiūrint medicinos personalui bus pripažįstamas vyresnis nei aštuoniolikos metų asmuo, daug metų nesėkmingai kovojantis su savo priklausomybe ir negalintis apsieiti be narkotikų. Šią grupę sudarys apie 600 asmenų.

Viena iš Danijos nacionalinės sveikatos reikalų tarybos („Sundhedsstyrelsen“) vyriausiųjų specialistų Anne Mette Dons pripažino, kad gydymas šiuo metodu gali trukti visą gyvenimą.

Šiuo klausimu Danijoje išplėskė labai karštos politinės diskusijos, ne mažiau karštai diskutuota ir dėl labai rimta tapusios priklausomybės nuo narkotikų problemos ir nemažo skaičiaus neseniai bohemiškame Danijos sostinės rajone Kristijanijoje uždarytų „kavos parduotuvių“. Tačiau politikai nutarė skirti kasmet per 7 milijonus eurų naujam aprūpinimo heroinu projek-

tui.

Nacionalinės sveikatos reikalų tarybos narė Anne Mette pripažįsta, kad tai brangiai kainuojanti iniciatyva, tačiau nurodo, jog narkomanams ji užtikrintų „normalesnį gyvenimą ir geresnę jo kokybę“. Ji pridūrė, kad ši iniciatyva leistų atsisakyti nemažai viešųjų išlaidų, skiriamų kovai su su narkotikais susijusiais nusikaltimais.

Projektas bus vykdomas 3–5 Danijos ligoninėse, kurios jau šį pavasarį ims veikti kaip priklausomybės centrų filialai. Priklausomi nuo narkotikų asmenys galės ateiti į šias ligonines ryte bei vakare ir iššivirkšti narkotiko prižiūrint medicinos darbuotojams, gydytojams ir slaugėms. Numatyta skubios pagalbos tvarka perdozavimo atveju. Anna Mette Dons sako žinanti apie pavojus, kylančius narkomano gyvybei, jei kartu su heroinu jis vartoja ir įvairias kitas medžiagas – toks mišinys gali būti jam mirtinas.

Dėl didelių aptarnavimo išlaidų, ligoninės naktimis neveiks, o narkomanams bus išduodamas metadonas išsinešti į namus.

Lundo universiteto Atvirojo gydymo metadonu programos (vienos iš keleto gydymo metadonu programų Švedijoje) vadovas Matsas H. Svenssonas išsakė nuo-

monę, kad pagalba narkotikų vartotojams gyventi prasmingesnę gyvenimą yra susijusi su tam tikra rizika, nes toli gražu ne visi narkotikų vartotojai sugeba stabilizuoti savo priklausomybę.

Narkotikų vartotojai greičiausiai neapsiribos nemokamu heroinu. „Reikia pasakyti, kad nuo heroino priklausomų asmenų tolerancija šiam narkotikui ilgainiui didėja ir paprastai jie yra linkę vartoti jo vis daugiau. Ateina diena, kai suvartojama per didelė, t. y. mirtina dozė“.

Naujienų agentūra TT, „Drugnews“

Hulsto miesto sėkmė: 15 metų be „kavos parduotuvių“

1 PUSLAPIO TĘSINYS

Dar ir prieš tampant meru, einant ankstesnes pareigas mero Mulderio pozicija buvo griežtesnė už oficialią Nyderlandų politiką.

Šiandien vykdoma nulinės „kavos parduotuvių“ tolerancijos politika netrukus bus įvertinta, bet jos tikrai nebus atsisakyta. O kituose greta sienos esančiuose miestuose narkotikų turizmas kelia nemaža problemų – nereti apiplėšimai, žmogžudystės.

Iš tokių miestų paminėtinas ir Terneuzenas (Zelando provincija) netoli Hulsto. Čia dažni viešosios tvarkos pažeidimai, ir kelios mega

„kavos parduotuvės“ netrukus galutinai užsidarys.

Lapkričių pasienio miestų tarybos surengė konferenciją, kurios metu nuspręsta leisti „kavos parduotuvėms“ prekiauti kanapėmis iš savo atsargų, siekiant užkirsti kelią nusikalstamiems susivienijimams.

Būtų kur kas išmintingiau liautis ginčytis šiais klausimais ir pasukti nulinės tolerancijos politikos keliu kaip Hulsto miestas.

* **Hulsto miestas buvo ECAD organizacijos narys nuo 1995 iki 2003 metų.**

Jan Berlijn, ECAD ekspertas korespondentas iš Nyderlandų

ECAD is Europe's leading organization promoting a drug free Europe and representing millions of European citizens. ECAD member cities work to develop initiatives against drug abuse supporting the United Nations Conventions.

Has your city joined ECAD?

ECAD Head Office
European Cities Against Drugs
ECAD, Stadshuset
105 35 Stockholm, Sweden
Tel. +46 850829363 Fax +46 850829466
E-mail: ecad@ecad.net www.ecad.net

ECAD Regional Office in Russia

www.ecad.ru
zazulin@ecad.ru
+7 812 328 96 65

ECAD Regional Office in Latvia

Tel. +371 6510591
www.ecad.riga.lv andrejs.vilks@rcc.lv

ECAD Regional Office in Bulgaria

www.ecad.hit.bg/home.html
doctor_ivo@abv.bg
+359 5 684 1391

ECAD Regional Office in Turkey

www.ibb.gov.tr/ecad ecad@ibb.gov.tr